At tage livshistorien alvorlig

– Projekt om reminiscens og den personlige historie på institutionen Rødbo

Støttet af
TrygFonden

At tage livshistorien alvorligt.indd 1 28/02/10 23:15

Forord

Efter at have beskæftiget mig med reminiscens inden for demens-området de sidste femten år, så jeg det som en naturlig forlængelse at overføre og afprøve de hidtidige erfaringer på andre dele af det sociale område her hjemme[1]. Da jeg ydermere blev opmærksom på arbejdet med reminiscens og livshistorie for senhjerneskadede på samværs- og aktivitetstilbuddet Basen i Høje Taastrup, tog jeg kontakt til stedet og afholdt et par møder med pædagog Henrik L. Sørensen. Dette resulterede i skitseringen af et etårigt udviklingsprojekt, som TrygFonden efterfølgende gik ind og støttede. Selve projektet blev gennemført på institutionen Rødbo i Ballerup i 2009 og angik såvel indretning af omgivelser, udvikling og afprøvning af aktivitetsmateriale, samt undervisning af personale.

Når jeg taler om at tage livshistorien alvorligt tager jeg udgangspunkt i det faktum, at selve begrebet livshistorie må siges at være positivt ladet inden for stort set hele den sociale sektor. Mange steder indsamler man livshistorien og skriver den ned, og tit er den med i institutionens værdigrundlag. Men spørgsmålet er, hvor meget livshistorien i praksis anvendes når man står ude i virkeligheden – i hverdagen – i forhold til dagligt samvær og aktiviteter, arrangementer, indretning af de fysiske omgivelser osv. Hvor mange steder ses det systematiske arbejde med livshistorien i en egentlig behandlingssammenhæng på linje med den daglige medicinering eller den fysiske genoptræning? Det er ligesom fysisk træning livsnødvendigt at inddrage beboernes egen historie og baggrund i hverdagen da det er langt lettere at engagere sig, når man ser mennesket før diagnosen. Med afsæt i personens langtidshukommelse kan personale og pårørende mødes om emner, der varmer, fylder, giver motivation, liv og indhold. Man må på alle måder prøve at undgå det skræmmebillede, som forfatteren Kirsten Thorup giver i bogen med den sigende titel "Ingenmandsland", hvor en gammel dement mand ender alene og ensom på plejehjem – men med sin indre livshistorie i vigør[2].

Livet må for intet menneske ende på "stand by" med kaffe, small talk og et altid kørende tv!

At tage livshistorien alvorligt.indd 2 28/02/10 23:15

Man må kort sagt sikre det enkelte menneske mening og sammenhæng i tilværelsen. Eller som moderen til en psykisk udviklingshæmmet søn udtrykker det: "*For ethvert menneske er det vigtigt at opretholde kontinuiteten i tilværelsen. At skrive livshistorie for den, der ikke kan selv, kan blive en hovedopgave i livet. Ikke at nogen skal forledes til at forbinde det med en martyr- og offerrolle, som det ofte er gjort, men fordi det giver mening at være med til at pille ved andres bedreviden og selvtilstrækkelighed. Det giver mening at være med til at flytte grænser og gøre livet bare lidt lettere for dem, der følger efter.*"[3]

Ifølge læge og tidligere hjerneforsker Kjeld Fredens skriver vi hele tiden vor selvbiografi efter den situation, vi befinder os i lige nu. "*Vor identitet har sine rødder i fortællingen. Den livshistorie vi fortæller, når vi beretter om, hvorfra vi kommer, og de mange andre fortællinger vi disker op med, er med til at skabe et samlet billede af os selv som person. Det er derfor ikke så mærkeligt, at personer med hukommelsesvanskeligheder kan have problemer med deres identitet. På den måde må vi forvente, at fortællingen kan være et stærkt værktøj til både at bygge hukommelse og identitet op igen.*"[4]

For personalet gælder det altså om at kunne afdække den mening, som fortællingen har for fortælleren i dag. Men hvordan kan vi i praksis fremme og understøtte fortællingen hos et menneske, der måske har problemer med både at huske sin fortid og fortælle den videre? Her tilbyder reminiscens-metoden nogle gode, praktisk orienterede værktøjer i forhold til en mere individualiseret støtte uden, at det dog betyder, at der eksisterer en entydig og slavisk fremgangsmåde inden for dette arbejde. Eller som Faith Gibson fremlægger det: "*Erindringsarbejde omfatter mange forskellige tiltag afhængig af vidensniveau, dygtighed, selvtillid og erfaring hos de*

At tage livshistorien alvorligt.indd 3 28/02/10 23:15

AF
COPENHAGUE
CPH
SK582
ITALIA
MISURINA
ONTARIO

personer, der anvender det. Det består ikke af et sæt afprøvede teknikker, men er i stedet en løs samling af ideer, som resulterer i forskellige fremgangsmåder, aktiviteter og praksis, varierende i forhold til arbejdets specifikke mål, samt efter hvor det finder sted."[5]

Man har altid i større eller mindre grad anvendt erindringer i pleje og omsorg. Med reminiscens ligger det nye i den måde, hvorpå man griber tingene an. Man fremkalder og anvender minderne på en mere systematisk og veltilrettelagt måde. Desuden vurderer man løbende, hvilke aktivitetsformer og materialer, der er brugbare.

I denne folder gennemgås i tekst og billeder nogle af de løsningsmodeller, der blev udviklet og afprøvet på Rødbo. Institutionen har 40 beboere med senhjerneskader fordelt i fire huse med 10 i hvert. Aldersmæssig er beboerne fra i 20'erne til op i 60'erne, hvorfor et af projektets udfordringer var at undersøge, hvordan reminiscens og livshistorie kan indgå i hverdagen på en institution med stor aldersmæssig spredning.

I mit arbejde har jeg først og fremmest arbejdet med "lavteknologiske" løsningsmodeller i indretninger og aktivitetstilbud som grammofon, overhead, VHS/dvd-afspiller, brætspil, bøger og ugeblade, da det er noget, de fleste medarbejdere kender til og kan betjene. Jeg ønskede med andre ord at skabe nogle rammer, der umiddelbart kunne anvendes af alle og ikke krævede den store forberedelse. Fra demensområdet kender jeg til vigtigheden af "grydeklare" tilbud, når man vil indføre nye aktiviteter i en ofte hektisk hverdag.

Men hensyn til forsøgene på at ændre de fysiske rammer kunne jeg dog klart mærke den manglende tradition for det systematiske arbejde med at frembringe stemninger og følelser via vore omgivelser. At plejesektoren traditionelt har været baseret på et naturvidenskabeligt, sygeplejefagligt grundlag betyder, at mange stadig er tilbageholdende med at se og anvende den fysiske indretning i en terapeutisk sammenhæng. Vi må simpelthen lære at opfatte, hvordan omgivelserne taler til os, hvilke invitationer til forskellige aktiviteter, der findes i de forskellige rum? For rummet taler til os, eller som Kjeld Fredens beskriver det: *"Vi kender det jo fra vores egne rum derhjemme. Det spændende rum udfordrer os. Og dermed gør det os mere aktive. Lærere og foredragsholdere kender det også: Man mærker straks, når man kommer ind i et rum, om det gør én godt; om det er et godt rum."*[6]

I modsætning hertil kan upersonlige og institutionsagtige rum uden nogen form for personlige effekter, signalere en atmosfære af "venteværelse", der inviterer

At tage livshistorien alvorligt.indd 5 28/02/10 23:15

til aktiviteter som at gå hvileløst rundt, sidde og vente, eller måske ligefrem falde i søvn. Det er derfor vigtigt at trække det hjemlige og personlige ud på institutionerne fællesarealer, herunder gange, trapper og hjørnearealer.

Omsorg og behandling bør konsekvent tage udgangspunkt i mennesket bag hjerneskaden. Man skal altid forsøge at opfatte enhver situation – inklusiv alle vore tilbud – ud fra det enkeltes menneskes verden og handle herudfra – eller som Søren Kierkegaard skrev: *"At man, når det i sandhed skal lykkes én at føre et menneske hen til et bestemt sted, først og fremmest må passe på at finde ham der hvor han er, og begynde der."* Og her er arbejdet med vore mere følelsesmæssige kunnen lige så vigtige, som træningen af de kognitive færdigheder – ja, i nogle tilfælde måske vigtigere.

Jeg håber med denne informationsfolder at kunne give nogle praktiske og gennemførlige ideer til, hvordan man kan arbejde videre med den enkeltes livshistorie på endnu et vigtigt felt inden for det sociale område herhjemme.

1. Reminiscens stammer fra den engelsksprogede verden og er en faglig anerkendt metode for systematisk anvendelse af minder og erindringer for et genopvække eller forstærke følelsen af personlig identitet og selvværd. I Danmark har metoden specielt slået igennem på demensområdet samt inden for arbejdet med traumatiserede flygtninge. Metodens formål er bevidst at vække erindringer gennem genkendelse via forskellige mindevækkere ("triggers") som genstande fra fortiden, billeder, lugte, musik. Aktiviteterne foregår ofte gennem brug af erindringskasser, spil, genkendelige og stimulerende omgivelser osv. Se også hjemmesiden for Dansk Center for Reminiscens: www.reminiscens.dk.

2. Kirsten Thorup, *Ingenmandsland*, Gyldendal 2003.

3. Gugu Kristoffersen, *Beboerens livshistorie – et vigtigt, men upåagtet redskab*, i Autismebladet 2, 2000.

4. Kjeld Fredens, *Mennesket i hjernen – en grundbog i neuropædagogik*, Academica/ Århus 2008 s. 177.

5. Faith Gibson, *Reminiscence & Recall. A guide to good practice.* Age Concern/ London 1994 s. 17.

6. Kjeld Fredens, *Eleverne bør have en æstetisk opdragelse,* i Ulla Kjærvang, *Æstetik ja tak – en inspirationsbog om hverdagsæstetik i grundskolen,* Dansk Center for Undervisningsmiljø/ Randers 2003 s. 39.

At tage livshistorien alvorligt.indd 6 28/02/10 23:15

INSPIRATION – På samværs- og aktivitetstilbuddet Basen beliggende i Taxhuset i Høje Taastrup lånte man i forbindelse med temaet "Barndommens gade" erindringskasser på Dansk Center for Reminiscens. Da kasserne dog for flere brugeres vedkommende var for "gammeldags" – i og med de tidsmæssigt henvendte sig til ældre demensramte – gik man selv i gang med at indrette et rum i 70'er-stil. Her kunne man blandt andet sidde og høre Lp-plader fra perioden, og ad den vej få minder frem. Ved at anvende originale ting havde man mulighed for at finde indgange, der umiddelbart vækkede associationer til fortiden. For erindringer kommer ofte i glimt, der dukker op, når man støder på noget, som var karakteristisk for en bestemt oplevelse eller hændelse. Og rummet fungerede efter hensigten og virkede stimulerende, selv i forhold til brugere med sværere kognitive skader.

På grund af en større omorganisering af organisationen blev rummet senere nedlagt.

At tage livshistorien alvorligt.indd 7 28/02/10 23:15

MIN EGEN HISTORIE –
Nogle af de første aktiviteter i projektet på Rødbo var afholdelse af foredrag for beboere og personale i hvert enkelt hus omkring mit hidtidige virke med reminiscens. Som en del af foredraget, der blev understøttet af overheads, indgik en række fotos fra min egen barndom og ungdom. Ved at inddrage sin egen livshistorie får man mulighed for at nå ind omkring et mere personligt plan, hvor man mødes som menneske til menneske på tværs af sygdom og hjerneskade. Her kan man tale om sin skoletid, sin første kæreste, sine idoler, medgang og skuffelser.

Og flere, der ifølge personalet normalt ikke sagde ret meget, kom med fortællinger fra deres liv. For når man taler med hinanden om sit liv, hvor alle er sin egen ekspert, mødes man på en ligeværdig måde, der vender op og ned på den traditionelle opfattelse af, hvem der yder, og hvem der modtager. Så reminiscens-arbejde kræver ikke, at man uddanner sig til en slags lokalhistoriker. Det drejer sig i stedet om at være åben og vise interesse for det enkelte menneskes liv og erfaringer, og i den sammenhæng ikke at være bange for at inddrage sit eget livs historie.

At tage livshistorien alvorligt.indd 8 28/02/10 23:15

KØKKENSTEMNING – På Rødbo findes et ”træningskøkken”, som medarbejderne i forvejen forsøgte at give et mere hyggeligt præg blandt andet ved at hænge blå køkkenting op. Jeg fortsatte arbejdet med først og fremmest at sætte en vægcollage op, der signalerer god, gammel køkkenstemning via tapet, gardin, redskaber, dåser, pynteviskestykke m.v. At skabe et positivt socialt samvær kræver, at der findes en egnet stemning, der understreger det meningsfulde og velkendte i aktiviteterne. For den enkeltes evne og vilje til at indgå hænger jo nøje sammen med, om han eller hun kan se og føle det meningsfulde i tilbuddet. Så udover relevante råvarer og redskaber skal der også tilsættes den rette stemning via omgivelserne, som klart signalerer køkken, og ikke for eksempel ”laboratorium” eller ”værksted”.

presents
DISNEY'S
MOUSE
UNITED ARTISTS PICTURE
GONE WITH THE WIND
Herfra til Evigheden
LANCASTER
CLIFT
KERR
SINATRA
REED
AUDREY HEPBURN
DESAYUNO CON DIAMANTES
Clint Eastwood
Dirty Harry
THE PINK PANTHE
50'ER DAGE
Husker du 50'erne?
Hjemmet
PUSLESPILLET DANMARK
PUZZLE
500
1000 pieces

DET HISTORISKE HJØRNE – I alle fire huse blev der i projektperioden etableret et såkaldt historisk hjørne med nogenlunde ens udseende bestående af 1) kopier af gamle som nyere filmplakater ophængt i rammer 2) mine huskebøger fra 1950'erne til 1980'erne i Gyldendals serie "Tilbage til…" 3) ugeblade fra samme årtier 4) spillene "Fortæl, fortæl…", "Fødselsdagsspillet" samt "Fra mågestel til musemåtte".

Plakaterne er visuelt velegnede som indgang til en samtale omkring beboernes fortid. Indholdet kan løbende udskiftes i og med at Rødbo fremover har en DVD med et par tusinde plakater liggende, hvorfor man samtidig har mulighed for at opfylde beboeres eventuelle ønsker om at få en bestemt plakat til sin egen lejlighed. Med den blandede materialesamling har man mulighed for at beskæftige sig med beboerens livshistorie på en række forskellige måder. Det kan være at se i en huskebog og tale om dagligdags genstande fra ens fortid, læse i ugeblade, stille spørgsmål og give svar til hændelser i livet blandt andet "Komme for sent i skole…" eller "Løbe på skøjter om vinteren".

Generelt er konkret kildemateriale bedst til at vække og stimulere erindringer. I huskebøgerne er hundredvis af genstande afbilledet og man har desuden mulighed for at låne erindringskasser – eller selv samle lidt sammen, hvis man vil have den ægte vare i hånden. Med hensyn til skriftligt materiale kan man anvende breve, postkort, lommebøger, poesibøger, anbefalinger, brugsanvisninger, annoncer og lignende. Kort sagt materiale, der lukker op for hverdagslivet før i tiden på en ligetil og umiddelbar måde.

At tage livshistorien alvorligt.indd 11 28/02/10 23:16

VORES MELODI – Nyere hjerneforskning viser, at mennesker bedst husker ting, der har haft stor følelsesmæssig betydning for dem tidligere i livet. I den sammenhæng spiller musik en væsentlig rolle for såvel den tidligere aktive udøver, som den passive og nydende. Der er ofte musik på vore institutioner, men sjældent udvalgt efter beboernes livshistorie. På en institution som Rødbo med en stor aldersmæssig spredning findes en bred spændvidde i beboernes musikinteresser, og her kan mere specielle ønsker om for eksempel at høre Jimi Hendrix eller Beethoven nogle gange komme til kort.

Med det mobile diskotek ønskede jeg at samle en større musikmængde, som kunne anvendes i både gruppesammenhænge og i individuelt samvær. Samlingen af plader, cd'er samt DVD'ere stammede fra Dansk Center for Reminiscens, en lokal indsamling på Rødbo foruden løbende indkøb. Anlægget med fjernsyn, DVD/VHS-afspiller samt grammofon var på hjul og kunne let transporteres rundt på institutionen. Det var et bevidst valg, at også fjernsyn og DVD indgik i diskoteket, da jeg ønskede at stimulere flere sanser samtidig.

Til afprøvning af diskoteket blev der startet en erindringsgruppe omkring rock-musik gennem tiderne. En af gruppelederne var professionel musiker, hvilket gav samværet et ekstra løft, når man for eksempel kom ind på mere tekniske og faglige spørgsmål. Udover selve musikken anvendtes forskelligt materiale som koncertbilletter, lp-omslag, idol-ting samt private fotos til at vække minder.

At tage livshistorien alvorligt.indd 12 28/02/10 23:16

esenterer
TANA
USIKNYT
14. apr
kl. 1
gang
arderobe

SBA present
JIMI HENDRIX
EXPERIENCE
Garderobe
og
Indgang
C
27 række nr

kl. 23

BLOK K
11 række nr. 1

Rolling Stones
in concert
FORUM
ARR.: EUROPEAN
ON MOTION A/S

kr. 22.0
FALKONE
Torsdag
k
Richard
Yngv
p
SAV
Ga
I
2

incl. moms
og garderobe
kr. 40.00
HALLEN
28. febr. 1970
kl. 20
BA præsenterer
LED
ZEPPELIN
Grup
ndgang
C
Garderobe
ti

r. 15.00
incl. moms
og garderobe
LKONER CENTRET
lag 31. oktober 1969
kl. 19.30
Bendix Music
præsenterer
PPENWOLF
erobe
g
ang
L

CIRKUS BYGNING
JERNBANEGADE
D.M.C. præsenterer
ELEKTRISK
CIRKUS
Lørdag den 31. oktob

At tage livshistorien alvorligt.indd 13 28/02/10 23:16

TUREN GÅR TIL… – I forbindelse med etableringen af et rejsehjørne i det ene hus bestående af vægtapet med paradisisk ø, kuffert, souvenir og hængende planter, udvikledes ideen omkring "Turen går til…". Ved hjælp af en overhead-fremviser, langtidslånt på den lokale Av-central, en dvd-afspiller samt postkort og private fotos overført til farve-overhead, skabtes en forevisningsform, der fik mange erindringer om rejser og ferier frem. I modsætning til tv-mediet bestemmer man her selv farten, og samværet kan på mange måder minde om ældre tiders lysbilledfremvisninger i familien.

Den første tur gik til København, som stort set alle har et forhold til. Turene blev på skift afholdt i de fire huse, og et par steder deltog ligeledes pårørende i dialogen. I arrangementet indgik desuden sang og musik for at understøtte stemningen yderligere. Som opfølgning udvikledes i samarbejde med et par ansatte en mappe med overhead, hvor turen gik til Rom. Turen blev med stor succes afprøvet i det ene hus i januar 2010, med deltagelse af beboere, personale samt seks pårørende. Udover billeder og musik indgik selvfølgelig italiensk mad, vin, kager, flag og plakater.

"Turen går til…" viser desuden, hvor mange ubrugte ressourcer, der eksisterer i dag. For stort set alle har ferieoplevelser fra nær og fjern – foruden en del, det oprindeligt stammer fra mere eksotiske steder rundt om på kloden! Med andre ord – hvorfor anvender vi så få af personalets samlede personlige ressourcer og erfaringer i den danske institutionshverdag? Og hvad med beboernes og de pårørendes ressourcer?

At tage livshistorien alvorligt.indd 14 28/02/10 23:16

ROMA

ANDRE OMGIVELSER – Hvorfor lever mange af vore institutioner visuelt op til de negative sider af begrebet "institution", når vi i privat sammenhæng som regel godt ved, hvad der skal til for at skabe hjemlighed og stimulerende omgivelser? Hvad skyldes, at vi ikke i samme omfang genfinder det institutionsagtige præg når det gælder institutioner – samt restauranter, hoteller og lignende – der er afhængige af at gæsterne føler sig hjemme og forhåbentlig vender tilbage en anden gang?

De manglende personlige og individuelle hensyn i forhold til den fysiske indretning er et af store problemer rundt om i institutionsverdenen. Ensartet byggeri, standardindretning samt næsten ingen personlige billeder og effekter udenfor beboernes egne værelser. Fællesarealer som opholdsstuer, gangarealer, køkkenfaciliteter, aktivitetsrum og toiletter rummer usete muligheder for kommunikation da de i stor udstrækning er "den scene hvor en væsentlig del af vågentiden tilbringes, ja hvor en stor del af livet leves."[1] Man kan bevidst tilføre rum muligheder, eller invitationer til adfærd og aktiviteter. På lange hvide vægge er der derimod ikke noget at se på eller snakke om, hverken med hensyn til beboernes baggrund eller i forhold mere æstetiske udfordringer.

På Rødbo forsøgte jeg på forskellige måder at ændre på indretningen. I mindre skala kan man nævne opsætningen af selvklæbende blomster og planter samt laminerede kalenderplancher i køkkenerne. I et hus blev en natur-collage sat op, som bestod af kunstige blomster, udstoppede fugle, anskuelses-tavle samt en lampe med naturlyde, som fuglestemmer eller rislende vand. Collagen anvendtes blandt andet til beboere uden sprog. I et andet hus indgik en hel væk i et tredimensionelt interiør, hvor man på lærred kunne projektere feriebilleder op.

1. Mette Søndergaard, Demens og aktiviteter i et livshistorisk perspektiv, Systime Academic/ Viborg 2004 side 124.

At tage livshistorien alvorligt.indd 17 28/02/10 23:16

AT FÅ NATUREN IND – Institutionen Rødbo ligger tæt på naturskønne omgivelser, men vanskelige adgangsforhold spærrer dog for en større udnyttelse af disse, da de fleste beboere kun kan komme rundt i kørestol. For at inddrage naturen lidt mere valgte jeg at lave et såkaldt natur-galleri i hvert hus. Her findes fotos fra forskellige årstider samt huskespil, diverse fagbøger og glas, der lægger op til, at man forhåbentligt tager lidt natur med sig hjem næste gang, alt fra visne blade, kastanjer til snebolde kan bruges.

At tage livshistorien alvorligt.indd 18 28/02/10 23:16

DEN LILLE UDSTILLING – En udstilling behøver ikke at være noget større projekt, bare det handler om ting, som vækker interesse. For at skabe lidt mere liv i administrationsbygningen lavede jeg et par mindre udstillinger, der hver løb over nogle uger. Den ene udstilling tog udgangspunkt i årstiden, hvilket vil sige den forestående feriesæson. Med en gammel kuffert, relevante trykte spørgsmål samt flag fra forskellige lande blev der lagt op til erindringer og samtale. Man kan også trække på såvel beboeres, personales som pårørendes ressourcer i denne sammenhæng. De fleste samlere vil gerne vise deres ting frem, hvis det foregår under betrykkende forhold.

At tage livshistorien alvorligt.indd 19 28/02/10 23:16

EN MAND OG HANS VÆRKSTED – Noget af reminiscens-arbejdet på Rødbo tog et individuelt udgangspunkt. En mand – tidligere værktøjsmager – havde i en længere periode været rastløs og flyttet rundt på ting og sager. Om natten kunne han forlade sit værelse og opsøge en anden afdeling. I et samarbejde med beboeren og personalet blev der etableret et værksteds-interiør i hans soveværelse med snesevis af ting, som han kunne flytte rundt på og lægge til rette. I det hyggelige og velkendte miljø, hvori også indgik andre interesser som fremstilling af modelfly, har han fået mere ro på sig, også om natten. Og hver gang jeg siden har besøgt ham, kan jeg se at mange ting ligger på en ny måde – værkstedet bliver brugt!

Når man sidder med gamle og velkendte ting i hænderne erindres ofte tillige bevægelser og handlingsmønstre. Der ligger mange erindringer gemt i kroppen, som mere eller mindre automatisk kommer til udtryk i forskellige situationer. Desuden er det velkendt, at det er

At tage livshistorien alvorligt.indd 20 28/02/10 23:16

lettere at genkende end at genkalde. Selvom man måske ikke længere husker navnet på den genstand, man sidder med, kan man begynde at anvende den på den gammelkendte måde. En kartoffel og en kartoffelskræller fører måske til at personen begynder at skrælle kartoflen, hvilket igen kan åbne op for en personlig genkaldelse og erindringer.

At tage livshistorien alvorligt.indd 21 28/02/10 23:16

KOMMUNIKATION VED BRUG AF GENSTANDE – Man kan anvende genstande på mange måder i reminiscens-arbejde med hjerneskadede.

En dag sad jeg sammen med en beboer, der havde været knyttet til landbruget siden barndommen. Han er lammet, kan ikke tale og kommunikerer kun gennem at løfte sin ene hånd. Jeg satte en legetøjsbondegård på bordet foran os og begyndte at sætte de forskellige dyr op alt imens jeg kommenterede. Efter at have sat et par køer op sammen med en malkepige spurgte jeg, om han kunne huske, hvordan det foregik dengang, hvortil han løftede begge sine hænder og lod, som om han malkede!

Brug af legetøj, spil, dukketeatre med videre betyder ikke, at man "går i barndom", men at man derimod har mulighed for at arbejde med noget værktøj, der åbner op for erindringer og følelser hos det enkelte menneske. Jeg tror at der ligger mange udfordringer og venter, hvis man i højere grad fremover inddrager konkrete historiske genstande, dufte, lyde, musik og billeder i den intensive sansestimulering af sværere hjerneskadede. Jeg tænker i denne sammenhæng også på de mange Snoezel-rum rundt om i landet, som herved kunne tilføres et mere personlig præg med udgangspunkt i brugernes livshistorie.

At tage livshistorien alvorligt.indd 22 28/02/10 23:16

Tekst: Ove Dahl
Foto: Ove Dahl og Omar Ingerslev
Layout: Martin Agersted Jarl
Tryk: C.A. Backhausen Aps, 2010

Folderen kan fås eller tilsendes ved henvendelse til Rødbo, Klausdalsbrovej 621, 2750 Ballerup, tlf. 44 77 61 61 eller roedbo@balk.dk.

Den kan desuden nedtages elektronisk fra Dansk Center for Reminiscens: www.reminiscens.dk

Yderligere oplysninger via Dansk Center for Reminiscens (e-mail: center@reminiscens.dk), som er en institution under Pensionisternes Samvirke, tlf. 35 37 24 22.

Projektet er gennemført med støtte fra TrygFonden

At tage livshistorien alvorligt.indd 23 28/02/10 23:16

SAGT OM PROJEKTET PÅ RØDBO

"I starten var det lidt underligt, vi kunne ikke rigtig se hvad det skulle nytte med reminiscens, men som tiden skred frem begyndte vi at se formålet med det i huset. Det har været meget interessant og givet meget stof til eftertanke."

Medarbejder på Rødbo

"Det der er interessant ved Oves arbejde er den måde han, ved små eller store indfaldsvinkler og projekter, møder beboerne hvor de er og ud fra hvad de husker fra deres liv. Han engagerer sig i det han laver og er god til at komme med ideer og lytte til det vi eventuelt kan eller vil bidrage med.

…Oves arbejde er noget der har givet så meget, og som hele tiden kan udvikle sig til mere hvis det får muligheden og vi selv er med til at tage det op og give det tid i hverdagen."

Medarbejder på Rødbo

"Jeg synes at du har skabt et effektivt, spændende og interessant miljø på Rødbo med dine aktiviteter. Min beboer og jeg nyder især rock-gruppen. Rock-gruppen er den eneste aktivitet som min beboer har lyst til at deltage i. Vi håber på at den fortsætter."

Social- og sundhedsassistentstuderende på Rødbo

"Jeg bliver meget rørt når jeg møder et menneske som dig, som i den grad har respekt for mennesker. I vores tilfælde senhjerneskadede… At høre og opleve dine erfaringer med duftekasser, årgangsminder (bøger, blade, musik, værktøj, køkkenredskaber, hele stuer, vægge osv.), som vækker liv i øjnene, enkelte lemmer, sjælen er bare så fantastisk.

Tak for din store indsats på mange, mange menneskers vegne."

Pårørende på Rødbo

Dansk Center for Reminiscens

At tage livshistorien alvorligt.indd 24 28/02/10 23:16